

ובדידי הווה עובדא עם בחור שהגיע אלי, שהוא אינו מסוגל ליהנות מלימוד התורה, ולאחר שלמדתי עמו סוגיא אחת והוא הבין אותה על בוריה, הוא נתמלא בכזאת הנאה, וסיפר לי אחרי שנים שבמשך מספר שנים המשיך ללמוד מאותו טעם מתוק שהיה בפיו כשהבין לראשונה בימי חייו סוגיא אחת של גמרא בצורה נכונה

להתייגע בה כל כך עד שיהיה בבחינה של 'ממית עצמו עליה', וביתר שאת כשאינו יודע כמה זמן יידרש לכך...?

הכה של מלאכי השרת

כדי להשיב על השאלה הזאת, נצטרך לחזור אל השורש שממנו הכל התחיל: מתן תורה.

הגמרא במסכת שבת (פח). אומרת: אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן: מי

המשך בעמוד הבא

ראש ישיבת סלונים הגאון רבי משה ברזובסקי שליט"א, בן כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א, בשיחה מיוחדת לעלון 'גישמאק בלימוד', על הדרך להגיע להרגשת המתיקות וה'גישמאק' בלימוד התורה

הביא לדפוס: יעקב א. לוסטיגמן

"זאת התורה אדם כי ימות באהל": אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באהלי החכמה".

התורה עצמה נותנת לנו את המפתח לקבלת הטעם וה'גישמאק' בלימוד התורה הקדושה: להתחיל ללמוד.

ההתחלה קשה אומנם, אבל יש לנו הבטחה ברורה ומפורשת שמכאן ואילך יערב לכם. יגעת ומצאת תאמין! זאת הבטחה!

אלא שעדיין נשארה לנו השאלה, איך נוכל לגרום לאדם להמית את עצמו על הלימוד שאינו ערב לחכו. אם היתה לאדם ההרגשה הזאת של מתיקות התורה, בוודאי שיכול היה להמית את עצמו עליה, כי כל ההנאות שבעולם אינן משתוות בשום דרך להנאה העצומה שבלימוד עצמו, אבל מי שעדיין לא טעם את מתיקות וערבות התורה הקדושה, מהיכן ימצא את הכוחות

התורה הקדושה אומרת בפרשת 'יתרו' בעניין של קבלת התורה: "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי", ומבאר רש"י ומקורו במכילתא: "אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך, שכל התחלות קשות".

רש"י מבאר את המילה 'שמוע' בלשון קבלה, שיקבלו על עצמם, והמילה 'תשמעו' היא מלשון 'שמעו ותחי נפשכם'.

גם בפרשת חוקת נאמר "זאת התורה אדם כי ימות באוהל", ואומרים חז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה.

וזה לשון הרמב"ם בפרק ג' מהלכות תלמוד תורה (הלכה י"ב): "אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן, ולא באלו שלומדין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתיה; אלא במי שממית עצמו עליהן, ומצער גופו תמיד, ולא ייתן שנת לעיניו, לעפעפיו תנומה, אמרו חכמים דרך רמז:

ראש ישיבת סלונים הגאון רבי משה ברזובסקי שליט"א, בן כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א, בשיחה מיוחדת לעלוני 'גישמאק בלימוד'

המשך מעמוד 1

הם חזרו מארץ ישראל ואמרו שהם לא מתווכחים על כך שהארץ טובה מאוד. פירותיה מבורכים, זבת חלב ודבש, האדמה משובחת, אבל איך נוכל להיכנס? הרי יש שם בני ענק, ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. אי אפשר לנצח אותם!

זה בעצם מה שאומר הזוהר שהזכרנו מקודם, על עלמא טבע עלמא עילאה דכיסופא, שיהושע וכלב ענו רחמנא לא בעי מינן אלא ליבא, אם חפץ בנו ה', ונתנה לנו... צריך רק לרצות ולתת את כל הלב. אבל הזוהר הקדוש מוסיף כאן גם עוד תנאי, שצריך להישמר בקדושה כדי להגיע לכל המעלות האמורות.

וכבר אמר הרה"ק רבי משה מקוברין: היעלה על הדעת שהמלך ישלח את בנו יקירו למלחמה ולא ייתן לו כלי נשק שבאמצעותם יוכל לנצח במלחמה הזאת?

אם הרבש"ע שלח אותנו למלחמה הזאת, הוא נתן לנו גם את כלי הנשק שיאפשרו לנו לנצח, ואם הנשק הזה הוא התורה אז רק באמצעותה נוכל להשיג את הניצחון הזה.

מי שאינו לומד תורה חשוד על רציחה

במסכת פסחים דף מ"ט: אמר רבי אלעזר עם הארץ אסור להתלוות עמו בדרך שנאמר, כי היא חייך ואורך ימיך על חייו לא חס על חיי חבריו לא כל שכן. וברש"י מבאר למה על חייו אינו חס? "ללמוד תורה ולחיות". אדם שאינו לומד תורה, מוותר על

בפני עצמה, אלא גם נותנת לאדם את הכח להיקרע מהבלי העולם הזה ולהפוך למלאך הפטור מכל ההבלים המשעבדים את האדם לעולם הזה.

לתת את כל הלב

חז"ל הקדושים אומרים: ביקש איוב לפטור את כל העולם כולו מן הדין, בטענה שאין לאדם אפשרות בחירה בכלל. יש בהמות טמאות ויש טהורות. האם יעלה על הדעת שהשור יקבל שכר על כך שפרסותיו שסועות, ולעומתו יקבל החמור עונש על כך שפרסותיו קלוטות? בוודאי שלא.

ממילא, טען איוב, בראת צדיקים, בראת רשעים, אין מידך מציל! אי אפשר להניצל מהיצר הרע וממילא מי שעובר על רצון ה' אינו יכול להיענש על כך כי היצר הרע כוחו חזק מאוד והאדם אינו יכול להתגבר עליו בשום דרך.

מה ענו לו חבריו של איוב? אמר הקב"ה בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין! ומאחר שיכול לעסוק בתורה ועל ידי כך להתגבר על היצר הרע, ממילא אינו אנוס וכל הטענה של איוב נופלת.

התורה היא הדרך האחת והיחידה להיות יהודי. מי שאינו עוסק בה אינו יכול בשום אופן להתגבר על היצר הרע.

אז איך באמת אפשר באמת להתגבר על כל הקושי של ההתחלה?

את השאלה הזאת שאלו המרגלים.

גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשיין בו, דכתיב ברכו ה' מלאכיו גברי כח עושי דברו לשמע בקול דברו. ברישא עושי, והדר לשמע.

כלומר, עצם ההקדמה של 'נעשה' ל'נשמע' אמורה להיות שייכת למלאכים.

יש להתבונן בדבר זה. לכאורה באמת הקדמות עשיה לשמיעה יכולה להיות רק נחלת חלקם של המלאכים, כי להם אין שום מניעה מלעשות את רצון ה'. אין להם גוף שצריך לאכול, לשתות ולישון, אין להם עול של פרנסה, אין להם יצר הרע או מגבלה אחרת כלשהי.

היהודי לעומת זאת הוא יצור מאוד מוגבל. לא כל דבר הוא יכול לבצע. איך הוא יכול לקבל על עצמו לעשות כל מה שיצטווה עוד לפני שהוא יודע מה הוא הצטווה?

אלא שכאן מונחת אמונה חזקה ואיתנה. עם ישראל ידע בידיעה ברורה ובלי שום ספק, שכל מה שהקב"ה יצווה אותו לעשות, הוא גם יתן לו את הכח לבצע בפועל. מהיכן שואבים המלאכים את כוחם? מי עשה אותם כאלו 'גיבורי כח'? הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו. והוא, הקב"ה, הוא זה שנותן לנו את הכח לשמוע בקול דברו.

ואיך באמת יכולים אנחנו להשיג את הכח הזה של מלאכי השרת? איך נוכל להגיע לדרגה כזאת שהקב"ה בכבודו ובעצמו ייתן לנו את הכוחות הנדרשים לקיים את כל מצוותיו בלי שום מגבלה גופנית או אחרת? אמר הזוהר הקדוש בהקדמה (דף י"ב ע"ב) שכשאדם עוסק בתורה הוא נהפך להיות כמלאכים הקדושים.

ממילא אנחנו לומדים מדברי הזוה"ק שהקב"ה נתן לכל יהודי את הכח להפוך למלאך, כדי שלא יהיו לו מניעות ועיכובים שימנעו ממנו את לימוד התורה.

הואים מכאן את גודל מעלת לימוד התורה שלא רק שהיא חשובה מכל המצוות

החיים שלו, כפשוטו.

אותו בעל המימרא, רבי אלעזר, אומר גם בכתובות קי"א ע"ב, "אמר ר' אלעזר עמי הארצות אינן חיים שנאמר מתים כל יחיו". כלומר מי שלא חי לפני מותו, לא יקום לתחיית המתים ועם הארץ הרי לא היה חי מעולם, כי נאמר כי היא חייה... בלי התורה אין חיים.

ומה היא הדרך לעשות מהתורה סם החיים, ראינו בגמרא במסכת שבת (פ"ה ע"ב) "דאמר רבא למיימינים בה סמא דחיי", רק למי שמיימין בתורה היא הופכת סם חיים, ורש"י מבאר 'למיימינים': "עסוקים בכל חכם וטרודים לדעת סודה כאדם המשתמש ביד ימינו שהיא עיקר".

נמצא אם כן שהדרך היחידה לחיות, לנצח את היצר הרע ולהגיע לגישמאק' אמיתי בלימוד התורה היא רק על ידי לימוד שיהיה באופן של 'עסוקים בכל כוחם וטרודים לדעת סודה'.

ירמיהו הנביא שואל על מה אבדה הארץ, ובגמרא (בבא מציעא דף פ"ה ע"א) מובא שדבר זה שאלוהו לחכמים והנביאים ולא פירושוהו עד שהשיב הקב"ה בעצמו "ויאמר ה' על עיזבם את תורת", ומבארת הגמרא "שלא בירכו בתורה תחילה".

ומדוע החומרה של ברכת התורה

חמורה כל כך? אומר הר"ן שהוא מצא במגילת סתרים בשם ר"י, שהכוונה היא שלא למדו תורה לשמה. התורה לא היתה מספיק חשובה בעיניהם כדי לברך עליה, ומכאן מוכח שהלימוד לא היה לשמה.

עוד מסביר הר"ן, שאם הם לא היו לומדים תורה בכלל, השאלה לא היתה נשאלת בכלל. היה להם פשוט, לחכמים והנביאים שאם לא לומדים תורה חלילה מגיעים למצב של 'אבדה הארץ', אבל הם הרי כן למדו תורה ולכן לא ידעו החכמים והנביאים להשיב, עד שאמר הקב"ה שהם לא ייקרו את התורה ולא למדו תורה לשמה, ולכן אבדה הארץ, על אף שלמדו ועסקו בתורה.

הלימוד צריך להיות בדרך הנכונה

מניסיוני עם בחורים בישיבה ראיתי אין ספור פעמים בחור שבא לדבר על זה שאין לו חשק ללמוד, ולאחר שאנו מראים לו את המראי מקומות הללו, הוא יוצא עם חשק ורצון עז להוסיף וללמוד עוד ועוד.

אך זאת יש לדעת, שלא לכל בחור מתאים כל סגנון של לימוד, וכל בחור שמתקשה ליהנות מהלימוד צריך למצוא את הדרך המתאימה לו. וביותר יש להזהר מלימוד עיון בצורה שטחית, כי כשהשאלה אינה קשה, אי אפשר לשמוח עם התירוץ!

ובמקרים רבים ראיתי שכשבחור התייגע וחיפש למה באמת אין לו הנאה בלימוד, מה הוא עושה לא נכון שבגלל זה הוא לא נהנה, בסופו של דבר, אחרי שמוצאים את הסיבה ומתחילים ללמוד בתורה טובה יותר, מקבלים חשק, גישמאק ושמחה גדולה בלימוד.

ובידי הוא עובדא עם בחור שהגיע אלי וטענתו בפיו שהוא אינו מסוגל ליהנות מלימוד התורה, ולאחר שלמדתי עמו סוגיא אחת והוא הבין אותה על בוריה, הוא נתמלא בכזאת הנאה, וסיפר לי אחרי שנים שבמשך מספר שנים המשיך ללמוד מכוחה של אותה הנאה ומאותו טעם מתוק שהיה בפיו כשהבין לראשונה בימי חייו סוגיא אחת של גמרא בצורה נכונה.

כמו כן גם צריך לדעת להעריך הצלחות. בחור צריך להשתמש גם בדרך של 'ויגבה לבו בדרכי ה'! קורה לא פעם שבחור אומר סברא טובה, או מתקשה בשאלה מסוימת ולאחר מכן מגלה שאת אותה השאלה שואלת גם הגמרא בעצמה או אחד הראשונים, צריך לשמוח עם זה. לקחת את זה כחיזוק גדול, זה מראה שהלימוד הוא בכיוון הנכון, ולכן כדאי להוסיף ולהשקיע כי מי ששואל את השאלות של הראשונים והאחרונים, מובטח לו שיהיה תלמיד חכם גדול אם ישקוד על תלמודו בעזרת ה'.

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

חדש חדש חדש
מוקד 'גישמאק בלימוד' -
נפתח במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

1-800-20-18-17 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

יומא חדא שח לי רבינו שהוא התהלך ברחובה של עיר כשלפניו הילכו בניחותא שני בחורי ישיבה שתוך כדי הילוכם שיננו את השיעור אותו למדו בישיבה באותו השבוע, הם ליבנו את הדברים בריתחא דאורייתא. 'לא הצלחתי לעצור בעד עצמי - המשיך רבינו - והרגשתי אנוס לפסוע אחריהם, צעד אחר צעד, כדי שאוכל לשמוע מהתורה הבוקעת מגרונם

הגה"צ המקובל רבי יצחק משה ארלנגר שליט"א מספר על הימים בהם זכה לשמש וללמוד בחברותא עם כ"ק מרן אדמו"ר מראחמסטריווקא זי"ע

במוחו הכביר של התלמיד הגדול. ברם, כמעט תמיד כאשר זכרו
הטהור של רבנו יעלה לפניו, ישתמש הגה"צ שליט"א במילה אחת
אשר לדידו היא-היא הכוללת את כל מהות חייו של רבנו:
ה-ת-ו-ר-ה!

"רבנו היה שיכור לדברי תורה!" - מבטא הגה"צ רבי יצחק
משה שליט"א ברעד ובברק. "ישנו מושג של התמכרות, כאשר
אדם מתמכר לדבר מה, והוא נעשה ממש מכור לדבר הזה... רבי
הקדוש היתה לו התמכרות ממשית לתורה הקדושה, כל כולו, גופו
ונשמתו וכל חייו היו מכורים למשוש ליבו, התורה הקדושה, הגמרא
הקדושה" - חוזר רבי יצחק משה שוב ושוב באוזני שומעי לקחו.

תורה לשם תורה

קְלִבָּה רותחת המתפרצת מתוך לועו של הר געש, פורצים רסיסים
בוערים מליבו של הגה"צ רבי יצחק משה שליט"א כאשר הוא מעלה
על נס את כוח תורתו ויקוד אהבת התורה של רבנו. כל שלשלות
הברזל בהן אוצר הגה"צ שליט"א את אשו הבהיר ביום-יום, נמסות
בחום ההתקשרות בין התלמיד לרבנו.

"תמצית חייו של רבנו זי"ע היתה התורה הקדושה - רוטטים
נימי נפשו של תלמידו - הוא היה כל כולו תורה, מקשה אחת תורה,
איין שטיק תורה... הוא היה שיכור מהתורה הקדושה, כפשוטו
וכמשמעו, שכורת ולא מיין. לא היה דבר אחד נוסף בעולם שעניין
אותו מלבד התורה הקדושה, אורייתא קדישתא היתה כל עצמותו,
כל מהותו, כל חייו".

הגרי"מ שליט"א מדגיש בדגש רב:

מאת: יקותיאל יהודה גנזל

"זכיתי לשמש את מורי ורבי, זכותו תגן עלינו, משך רבות בשנים
בהם הייתי מקורב לאורו הבהיר ואף זכיתי ללמוד עמו בחברותא.
זאת אעיד: לא שייך להשיג כל השגה באהבת התורה שליהטה
בעצמותיו, בגאונותו הכבירה, וכל זה מלבד ענוותנותו הטהורה
וה'ביטול העצמי' שהיה כל מהות חיותו. צדיק וקדוש זה פרוש היה
כל כולו מכל גרגיר עולם הזה. קדוש ונורא שמו".

מי שמספר מעיד-מרעיד את אלה הדברים, אינו אחר
מאשר תלמידו הגדול ונושא לפיד שלהבתו של כ"ק מרן אדמו"ר
מראחמסטריווקא זי"ע, מי שזכה להיות מאנשי סודו הנאמנים
ביותר, הלא הוא, להבחל"ח הגה"צ המקובל רבי יצחק משה ארלנגר
שליט"א - מי שמאיר אלפי ורבבות לבבות באור החסידות ומי שדרך
שביל המוביל אל צפונות תורת הרז למזוככים מבני דורנו.

כאשר הגה"צ רבי יצחק משה שליט"א מעלה על שפתותיו את
אזכורו של רבו הגדול, מלפפת אימה של קדושה את כל סביבתו
ומלחכת את קצוות האוויר. המבע של רבי יצחק משה כשהוא
מספר על רבו, הוא מבט של מי שמסתכל מרחוק, אל מעבר לאופק,
משל הוא רואה את זיכרונותיו בראייה חושית ומוחשית. הוא לא
זוכר את רבו הגדול, הוא חי אותו. הוא לא 'חוזר אחורנית' אל אותן
שנות הוד, הוא נמצא שם, הוא מעולם לא נפרד מהן.

שנים רבות פסע רבי יצחק משה אחר פסיעותיו הגדולות
של רבו, את אשר חזו עיניו תחת אדרת הטוהר אי אפשר לכמת
בקולמוס וקנקנתום, סיפורי ישועות לרבבות נחרטו בזיכרונו, לצד
עובדות המסמרות שיער אנוש. אלפי שעות של עדות אמת נאגרו

תשוקת תשוקותיו: כל חפצי ומגמתי, לזכות לראות את בחורי הישיבה הקדושה עושים חיל בלימודם ויגעם בתורה כראוי... בכלל, כל אימת והיה מדבר על התורה הקדושה, נקודת ליבון, היו התיבות ניגרות מפה קדשו במין ערגה והשתוקקות צמאה, הוא נראה היה כמי שצמא עד כלות לטיפונת מים חיים, כה צמא היה לתורה הקדושה, לסודותיה ופירושיה, ללומדיה והוגיה. לא אחת ולא שתיים היה מונה את שמונתם של מגידי שיעורים ידועי שם מעולם הישיבות כשהוא מתבטא אודותיהם בעירגון שקנאה מקנה הוא בהם על שזוכים הם להרביץ תורה".

זיכרון מחיה זיכרון:

"כשביקר רבנו בארה"ב הביע את רצונו העז לחזות בזיו יקרו של פוסק הדור מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל, רבנו דיבר בהתרגשות על המפגש המתוכנן בציינו שהוא מתכוון לראות ספר תורה חי. ברגע המיוחל, כשעלה בגרם המדרגות המובילות למעונו של פוסק הדור באיסט-סייד, גברה התרגשותו והומחשה כשהוא מלחש: אני הולך לראות יהודי הבקי בכל התורה כולה... אני הולך לראות יהודי הבקי בכל חדרי התורה..."

הגה"צ רבי יצחק משה בורר סיפורים בודדים אותם הוא מושה מתוך אוקיינוס בלתי נגמר. כל אנקדוטה שהוא מספר, ברורה היא ומבוררת. אחד הסיפורים השגורים על לשונו - בהתרגשות מיוחדת - הוא הסיפור הבא, רב העוצמה:

"יומא חדא שח לי רבנו כשעיניו הטהורות בורקות מחדווה כנה, שמוקדם יותר הוא התהלך ברחובה של עיר כשלפניו הילכו בניחותא שני בחורי ישיבה שתורתם כל אומנותם. הנערים הללו עשו חיל בלימודם ותוך כדי הילוכם שיננו את השיעור אותו למדו בישיבה באותו השבוע, הם ליבנו את הדברים בריתחא דאורייתא ומוחם שקוע היה בנבכי הסוגיה, נקודותיה ופרטיה. 'לא הצלחתי לעצור בעד עצמי - המשיך רבנו - והרגשתי אנוס לפסוע אחריהם, צעד אחר צעד, משעול אחר משעול, ובכדי שאוכל לשמוע עוד מהתורה הבוקעת מגרונם. כה הילכתי אחריהם כברת דרך ארוכה ולא משתי

"לימודו של רבנו לא היתה לימוד עם אמצעי המקשר למטרה. הוא לא למד על מנת להתכונן למסירות שיעור. הוא לא למד על מנת לחדש חידושים ולחבר מהם חיבורים מחוכים. הוא גם לא למד בכדי להשיב שאלות להלכה. הוא למד לשם מצוות לימוד התורה! הוא למד כי כך ציווה נותן התורה! תורה לשמה במדרגתה הגבוהה ביותר. ממילא אך טבעי היה שכל שיגו ושיחו היו מקשה אחת תורה, בכל רגע אפשרי היה הוא עוסק בתורה ואם הזדמן רגע בו לא עסק בלימוד התורה ממש, הוא דיבר על אהבת תורה ועל חשיבות לימוד התורה".

מתוך רצון להמחיש מעט מהו 'לימוד התורה' בצלו של רבנו, מספר הגה"צ רבי יצחק משה על אותו היום בו זימנו רבנו לחדרו ואמר: "קבלה קיבלתי על עצמי ומחמת האונס אני מוכרח לעבור עליו משכך חפץ אני להתיר את נדרי בפני שלושה, אולם מאחר וההלכה מחייבת שלפחות אחד משלושת המתירים ידע את דבר הנדר, מוכרח אני לגלות לך". כעת, כחלוף שנים לאחר הסתלקותו לגנזי מרומים, מגלה התלמיד את סודה של אותה התרת נדרים.

כך אמר לו רבנו באותו היום בחדרו: "הנה יום ההילולא של אבי הקדוש (-הרה"ק רבי יוחנ'טשע זי"ע) קרב ובא. לפני עידן קיבלתי על עצמי ללמוד מסכת בש"ס עד יום ההילולא. אמנם סיימתי ללמוד את המסכת אולם מחמת טרדותי הרבות לא למדתי את המסכת בעיון, ומאחר שלימוד שאינו מתוך עיון אמתי אינו נקרא לימוד, הרי שלא קיימתי את הקבלה שקיבלתי על עצמי, ועל כן חפץ אני בהתרה".

זו היתה 'לימוד התורה' של ענק שבענקים זה.

מעקב ברחובות ירושלים

והנה מספר זיכרונות, חדים כתער, אותם מספר הגה"צ רבי יצחק משה שליט"א על מנת להמחיש את האהבה-רבה שאהב רבנו את התורה, אהבה יוקדת כנפט על פי כבשן, כשמתוך חיבתו השורפת לתורה הקדושה הלא היא אש דת למו, הוא חיבב והעריך את לומדיה, אלה שהפכו עצמם כלי לקבלת והכלת אור התורה וזיו קרינתה.

"תמיד, בכל עת ובכל זמן, היה רבנו חוזר ושונה באוזני את

מהם עד שסיימו את שיחתם התורנית והמעמיקה'. שאלתיו כמה זמן עקב אחרי הנערים והאזין להם, ורבנו, בפשטות אופיינית, השיב לי: 'בערך שתי שעות'... זה היה כל-כך פשוט בעיניו, כל-כך הגיוני, כל-כך הכרחי. וכי מי אינו עוקב אחרי נערים השקועים בדברי תורה על מנת לשבוע עוד ועוד מהגיגיהם'.

רוח של שטות

"זכורני - מספר הגה' צ' רבי יצחק משה שליט"א - שכאשר נכנסתי אליו פעם בשעה המיועדת ללימוד, ראיתי עננת כאב המערפלת את פני הקודש. עוד לא פתחתי את פי לשאול ורבנו שח על כך שהוא נוחל שברון לב. זה הבהיל אותי, רבנו מעולם לא היה מדבר על עצמו ועל תחושותיו, חששתי ממילותיו אלה, מי יודע מה מתרחש ובא אשר כה שבר את ליבו הטהור של רבנו, ליבם של ישראל.

"רבנו לא המתין שאשאל וסיפר לי דברים כהווייתם. מספר שעות קודם לכן התייצב בקודש פנימה בחור מתמיד וכן תורה הלומד באחת הישיבות בירושלים, הבחור אינו נמנה על חצר הקודש ואחמסטריווקא והוא הגיע על מנת לקבל עצה ותושיה. הוא סיפר על כך שהוא לומד גמרא בעיון, עם חידושיהם של הראשונים והאחרונים, והוא רואה חיל רב בלימודו. דא עקא, צר לו על כך שהוא מרגיש מתיקות ועריבות בעת לימודו והוא חש כמשתעשע בדברי התורה. הנאה רוחנית זו שהוא חש כאשר הוא יושב ליד הגמרא ומתעמק בהוויותיהם של אב"י ורבא, מרימר ורב ששת, היא בעוכריו והיא מעיקה עליו.

"לטענתו של אותו בחור, בכך שהוא נהנה מהלימוד וחש תענוג עילאי בכל תוספות שהוא מעיין ויונק לנשמתו, יש פסול בלימודו ושוב אינה מוגדרת בתואר רווי ההוד 'תורה לשמה', שכן התנאה גורעת מה'לשמה'. הוא הגיע כדי להתיעץ ולהציע את המסקנה אליה הגיע לפיה הוא רוצה להפסיק ללמוד בעיון וללמוד בבקיאות בלבד, דף אחד דף במהירות, בלי עיון יתר, עם הבנה בסיסית בלבד, כך הוא לא ירגיש שוב את המתיקות הרבה שלימוד העיון מקנה לו וכך יזכה שתורתו תהיה תורה לשם שמים ממש, ללא כל הנאה אישית.

"מה יהיה אם אסע לטבריה?"

שתי שורות של חסידים

יעמדו בצאתי על מנת

להיפרד ממני וכשאחזור

שוב יעמדו שתי שורות על

מנת לקבל את פניי, מה אני

צריך את כל זאת"

"הדברים נגעו בעצב הפנימי ביותר בקרבו של רבנו וזעזעו אותו זעזוע רב, עד כדי שברון לב. "הרי כל העבודה שאנו עובדים בלימוד התורה הוא כדי שנוכה להגיע למצב בו נחוש געשמאק ועריבות בעת הלימוד, שנוכה להשתעשע בדברי תורה, והוא רוצה לעקור מקרבו את מתיקות ועריבות טוב התורה? יש לו טענות על שהוא מרגיש תענוג בלימודו?" - נודעק רבנו בשברון לב.

"רבנו הושפע מאד מאותה שאלה שעלתה על שולחנו, הוא לא הצליח להכיל את העובדה שישנם נערים המכניסים למוחם דברי הבל ורעות רוח ומרחיקים עצמם ממתיקות התורה אשר היא עיקר הלימוד (כמבואר בארוכה בהקדמת ה'אגלי טל' הנודעת). מספר שבועות לאחר מכן עוד דיבר רבנו בכאב על השאלה שנשאלה ועל המסקנה ההפוכה אליה הגיע אותו בן ישיבה.

"נראה היה רבנו כאב אוהב שפגעו בבנו יחידו. ובעצם זה אכן מה שהיה, פגעו בבנו יחידו, בחמלת נפשו, בתורה הקדושה..."

בין בתי המדרש

לא פחות ממה שהיתה תורתו של רבנו 'תורה בטהרה', היתה היא 'תורה בענווה', רבנו עמל עד ערוב ימיו להחביא היטב את מדרגותיו הנשגבות ובראשן את ההתמדה העצומה בתורה. וכפי שהגה' צ' רבי יצחק משה שליט"א מגולל:

"טרם התמנה רבנו כרועה נאמן לעדתו, היתה עתו פנויה לגמרי בידו והוא נצלה אך לדבר אחד - ללימוד התורה. משעות השחר המוקדמות עד אישון ליל היה הוא לן בעומקה של גמרא והלכה בציימאון גובר והולך. את עוצם התמדתו הצליח רבנו להסתיר במעטה של הסתרה בדרך מתוחכמת למדי. הוא פיזר את שעות לימודיו בין כל בתי המדרש שבאזור מגוריו, בכל בית מדרש הגה בתורה משך מספר שעות מסדר יומו. שעות קצובות ומדודות. הוא היה פותח את סדר יומו בבית מדרש אחד, כעבור שעות אחדות הוא עבר לבית מדרש אחר כשאיש מבין באי בית המדרש אינו מעלה על דעתו שהאברך הקדוש שנכנס ללמוד בהיכל כבר סיים סדר לימוד שלם. מבית המדרש השני הוא עבר לשלישי ומהשלישי לרביעי כך עד אישון ליל".

מלבד עצם ענוותנותו של רבנו בהרגישו אינו ראוי ואינו הגון לשבת על כס אבותיו הקדושים, כס ההנהגה במורשתו הטהורה של אבי השושלת, הרה"ק המגיד מטשרנוביל ז"ע, הוא ראה בנטילת נזר ההנהגה שהוטל עליו בעל כורחו, כמעמסה גדולה וכמפריע גדול לחוק לימודו. הוא ידע שכמנהיג בישראל הוא יצליח ללמוד פחות והדבר צבט את ליבו.

"רבנו שח פעם בערגה אודות הגאון הירושלמי רבי גרשון לפידות זצ"ל, מגאוני הגאונים שידעה ירושלים שהיה אומן במלאכת ההסתרה והצליח להסתיר את גדלותו בתורה ולמנוע מעצמו את קללת הפרסום. נעניתי ואמרתי שאצל רבי גרשון ראו בחוש את מאמרם של חכמינו ש'הכל תלוי במזל אפילו ספר תורה שבהיכל', כשכוונתי שרבי גרשון לא היה לו את המזל' להתפרסם,

מוקד גישמאק בלימוד

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

חדש חדש חדש

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
נפתח במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

כאשר לאמתו של דבר הוא היה אחד מגדולי הדור ממש אלא שלא התמזל מזלו ובני דורו לא הכירו ברוב קדושתו ובשגב גאונותו. השיב רבנו ואמר: 'מיינסט דאך א ודאי אז די מזל איז אז מ'נעמט ארויס דעם ספר פון היכל. די מזל איז אז ער איז געבליבן אין היכל...' (ודאי מדמה אתה לעצמך שהכוונה היא שה'מזל' של ספר התורה הוא בכך שהוא זוכה שמוציאים אותו מן ההיכל על מנת לקרות בו. לא כ', המזל האמתי הוא כשמשאירים אותו בהיכל), כלומר, כמה טוב להם לרבי גרשון ושכמותו אשר זכו להיות ספונים כל חייהם בהיכל התורה מבלי שיתפרסמו ומבלי שהנהגת הכלל תפריע להם מלהתמיד בדברי תורה ללא הרף".

יציאה חשאית לחמי טבריה

כאשר הגה"צ רבי יצחק משה שליט"א מבקש לתאר עד כמה סלד רבנו מהכבוד ועד כמה ייסר אותו הכבוד, עוד יותר מייסורי הגוף, הוא מספר את הזיכרון הבא, כשרגש עז מפכה בדיבורו.

היתה תקופה בה סבל רבנו מרורים מכאבי תופת בידיו הקדושות. רופאים עמם התייעץ קבעו לו חד משמעית שהרפואה היחידה עבורה היא הרחיצה במימי 'חמי טבריה' המסוגלים, המים המינרליים בעלי החום הטבעי יש בהם כוח לרפא כאב ידיים מהסוג הזה. רבנו סבר וקיבל אולם לא קיים, אף אחד לא ידע מדוע אולם סירוב מוחלט סירב להצפין אל עיר התנאים ולרחוץ את ידיו לרפואה.

רבי יצחק משה שזכה כאמור ללמוד בחברותא עם רבנו, ראה באחד הימים את רבנו מתייסר קשות תוך כדי לימוד, רבנו היכה בידו בחוזקה על השולחן מכל מיני כיוונים ואופנים במטרה להשקיט מעט את סאת יגונו. בחרדה ודאגה עמוקה שאל הוא את רבנו לסיבת סירובו לרפא את ידיו במים החמים הטבעיים הנובעים בטבריה עוד מימי מי נוח. תשובתו של רבנו הכתה אותו בהלם רבתי:

"מה יהיה אם אסע לטבריה? שתי שורות של חסידים יעמדו בצאתי על מנת להיפרד ממני וכשאחזור שוב יעמדו שתי שורות על מנת לקבל את פניי, מה אני צריך את כל זאת".

לרגע אחד דמם החברותא הצעיר, לקחו לו שניות ארוכות לעכל שהסלידה הרבה מהכבוד היא זו שמונעת מרבנו לרפא את ידיו, ומוטב לו לאותו איש צדיק ושפל ברך לסבול כאבים עזים מאשר להכאיב לנפשו בשמץ של כבוד. כשהתעשת מיהר להבטיח לרבנו לארגן עבורו מסע חשאי לטבריה כאשר איש לא ידע ולא ישמע בצאתו ובבואו, לזאת הסכים רבנו לנסיעה ששמה קץ לייסוריו הכואבים.

אם תרצו, זהו תמצית מורשתו הטהורה של רבנו: דביקות מוחלטת בתורה מתוך הכרה שכל דבר ודבר מגיע משוכן מעונים וחלילה לנו להחזיק טובה לעצמנו!

כי זה כל האדם - - -

(חלקים ממאמר, מתוך המבשר תורני פרשת שלח)

כן, גם אתה מאן דאמר כאן!!

מותר לך לנסות לתת טעם,

להשוב כך או אחרת,

ולאחר מכן לבדוק זאת בפנים

אוחזין בטלית לא! פוסקים יחלוקו...
מופתע?

שים לב היטב: המשנה שלנו נקטה מקרה נדיר ביותר.

המקרה שמובא במשנה, עוסק בשני צדיקים גמורים שכל אחד מהם אוחז בקצה הטלית, כמו שמבאר הגמרא, ואף אחד מהם אינו מנסה לתפוס יותר ממה שהחזיק בידו מרגע בו הרימו שניהם יחד את המציאה מהקרקע, וכך הם מגיעים לבית הדין כשכל אחד מהם אוחז בקצה הטלית.

כי במקרה המצוי יותר, שהם אינם מחזיקים בקצוות הטלית, תשתנה ההלכה לגמרי ולא יהיה כאן יחלוקו אלא כל אחד ואחד מהם נוטל עד מקום שידו מגעת ורק את השאר יחלוקו.

וכשאתה ממשיך הלאה במשעולי הגמרא ומגלה שהמשנה וכל המשא ומתן התלמודי הנרחב שעליה נסובים, על מקרה נדיר לכאורה, בו כל אחד מהם אחז בדיוק בשולי הבגד, ולא תפס יותר כמלוא הנימה. אז בהתבוננות נוספת תמיהתך תעלה כפליים, כי הרי כל אפשרויות השבועה שהמשנה נוקטת, עושה רושם שאין מדובר בצדיקים גמורים שהרי אנו רק חוששים משבועתם שתהיה נכונה, עם נוסחאות מיוחדות...

אכן, התבוננות תגלה לך מטמונים.

לתורה יש שבעים פנים, ו"אם תחפשנה ככסף וכמטמונים תבקשנה, אז תבין"...

אחד מהמפתחות החשובים שיש בידך, הוא 'ההתבוננות'. תתחיל להתבונן במה שאתה לומד, התבונן בשורות ובמילים הקדושות שכתובות לפניך.

תתחיל לחשוב, להתעניין, לחקור ולנסות להבין את הכתוב, בכשרון שהעניק לך הבורא יתברך.

תחשוב איך אני הייתי מנסח את המקרה שמובא במשנה? האם כך היית כותב זאת, האם יש לרעיון טוב יותר? ואם כן, מדוע חכמינו לא הביאו את הדוגמא/ המקרה שלך?

כאשר אתה לומד את קושיית הגמרא, עליך לנסות ולהבין מה דעתך האישית בעניין. כשאתה רואה שאלה או אימרה של התנא או האמורא, עצור לרגע וחשוב: מה אתה היית אומר, לו היית נשאל כך.

חשוב, מה לפי דעתך הגיוני ומסתבר כאן ואיזו שיטה או איזה אימרה לא מובנת לך.

לאחר שלמדת שתי שיטות, למשל, נסה נא להבחין למי משתי השיטות לבך נוטה ומדוע.

אל תרוץ להעמיק ולנבור בדעות המפרשים, הראשונים והאחרונים, כאשר גם בדבריהם יהיה לך בודאי, מה לומר. דבר ראשון, תפעיל את כל כשרונותיך בהבנה מדוע הדברים נאמרו כפי שנאמרו. כן, גם אתה מאן דאמר כאן!! מותר לך לנסות לתת טעם, לחשוב כך או אחרת, ולאחר מכן לבדוק זאת בפנים. ואז תמשיך הלאה ותבחן את עצמך: האם אכן כיוונת לדעת המפרשים? ואם לא, מדוע? מדוע הרשב"א לא הסביר כפי הבנתך?

ועוד עצה: למד היטב קטע גמרא לא ארוך, עד שתדע אותו על בוריו. כעת כתוב את אותו הקטע, בסגנון שלך. במהלך הניסיון שלך תבין כמה חכמה גלומה בתמצית השורות של הגמרא. איך האמוראים ידעו וכללו את כל הקושיות והדיוקים שיבואו ויתעוררו לאורך השנים.

ניקח דוגמא שבהתבוננות מעטה, כל התמונה וההלכה תשתנה:

אתה מתחיל ללמוד את מסכת בבא מציעא וכולנו מכירים ---

"שנים אוחזין בטלית יחלוקו"

האם כששניים אוחזין בטלית באמת יחלוקו?

אנו רוצים להפתיע אותך ולחדש לך שברוב הפעמים כששניים

נוספות בתורה, הוא דבר נשגב, חלק יסודי מלימוד התורה. אלא שלימוד כזה אינו מחזיק מעמד לבדו.

יתכן כי בשעת מעשה, בלהט ויכוח נסער, התחושה היא כאילו כך מגיעים לעומק העיון ומתיקות החידוש, אולם באמת אין זה כך. לא רק שמחת התורה אינה מצויה שם, גם הלימוד עצמו אינו מתקיים על תילי תילים של סברות הנערמים עוד קודם הכניסה לעומק הסוגיא ולעיתים אפילו קודם העיון בפשט דברי הגמרא. על צורת לימוד זו כבר כתב ה"ארחות צדיקים": "מבלבלים זה את זה ומבטלים רוב היום... והלימוד שלהם עראי דעראי והביטול קבע".

'עיון' אמיתי משמעותו - התבוננות בנכתב, התעמקות בכוננת הגמרא ועיון במשמעות הדברים.

אתה קורא שורה בגמרא הקדושה, הפעל את כל חושך וכשרונותיך להבין, מה כתוב כאן, מה חז"ל התכוונו, האם אני אכן מבין את הנכתב כאן במלוא עמקותו?

אחת מהדרכים הטובות ביותר להבחין בכל פרט, היא לחזור שוב ולקרוא את הנכתב, שכן כך, תמצא בכל פעם הבנה חדשה, בהירות נוספת, עוד ענין קטן שלא הובן בפעם הקודמת לאשורו, והתגלה דוקא על ידי החזרה הנוספת. וכבר אמרו על כך חז"ל (חגיגה ג): "אין בית מדרש ללא חידוש".

רק צורת הלימוד הנכונה היא המביאה לידי מתיקות התורה, המתיקות האמיתית התלויה בבהירות, המושגת על ידי לימוד בהתבוננות וחזרה חוזרת ונשנית. מי שמבקש ושואף לחוש את שמחת התורה האמיתית, עליו לדעת כי היא באה רק על ידי עמל והשקעה.

כל ההתחלות קשות, הרעיון של לימוד איטי, וגם חזרה שוב ושוב עלול להביא לייאוש או חוסר ענין. מדובר בקושי של תחילת הדרך, ללא ספק. המציאות מוכיחה זאת, שכלל שחולפים הימים ואוצרות התורה נערמים בלב האדם, הרי הוא מתחיל להרגיש את השמחה הגדולה והשלימה הטמונה בקנין התורה האמיתי. כי אין

ופעם עשיתי כן בעצמי, שלמדתי פרק "איזהו נשך" בהברותא, ובפעם הראשונה והשנייה למדנו רק גמרא עם רש"י, ואחר כך הזרנו פעם שלישית ורביעית עם תוס' וקיבלנו בהירות גדולה מאוד

(מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א)

לפרק הזה קראנו: העיון האמיתי

המושג 'עיון', מצטייר בדמיונו של תלמיד העולה לשיבה קטנה, כמקשה של התנצחויות עזות, מלוות בנפנופי ידיים ורעש גדול. וכיון שכן, כשאין בידי הלומד משהו להתנצח בו, הוא מרגיש נחות.

ענין זה מופרך מיסודו, שכן כבר משמו של המושג 'עיון' ניתן להסיק שאין זו הכוונה.

'עיון' פירושו לעיין, דהיינו: ללמוד היטב, להתבונן שוב ושוב באותיות ובמילים הקדושות שחז"ל כתבו, ולדקדק בכל מילה ואות. לבנות מגדלים פורחים של התנצחויות על לא דבר, אינו עיון, אלא התנצחויות.

יש הנוטים להעמיד את כל מתיקות התורה שלהם על שמחת החידוש. את עונג נועם הלימוד הם מוצאים רק בהברקה הרגעית של הגילוי וההפתעה. ומשכך, הם אינם מבחינים, כי הלימוד מתקיים בידם רק לשעה קלה.

שמחת החידוש, הרצון ללמוד דברים חדשים, לרכוש ידיעות

מתוך מאות ההודעות שהשארתם בקו, היו רבים שהתנבאו בסגנון משותף, היו גם רבים שהעלו הצעות מקוריות וטיפים מניסיונם האישי, והיו שהביאו בשמם של גדולים וצדיקים. בכל מקרה, מדובר באוסף פנינים יקרים שמוטב לאוספם לכלי אחד, לטובת כל מבקשי ה'

הדרך שלי ל'גישמאק' | פרק ראשון

רק לפני כמה שבועות יצאנו במיזם 'הדרך שלי לגישמאק', במטרה לשמוע את העצות שלכם להשגת הגישמאק בלימוד. כמות ההודעות שהציפה את המערכת הפתיעה כפי שהיא ריגשה אותנו. מתברר שהציבור חי את המושג, וכל אחד בדרכו ובלימודו מחפש ומוצא את הדרך שלו לגישמאק המיוחל כל כך בעבודת חיינו - לימוד התורה.

בעולם המפותח שלנו, מקובל יותר ויותר להשתמש עם מה שמכונה 'חכמת ההמונים'. והנה ההזדמנות שלנו לנצל את האפשרות, ולשמוע מכל קצוות הארץ והעולם, עדויות ורעיונות, עצות ותובנות בנושא זה, להחכים בחכמתם של לומדי התורה די בכל אתר ואתר, וללמוד עוד דרכים ולראות מעוד זוויות - איך להשיג את הגישמאק הנחשק.

מתוך מאות ההודעות שהשארתם בקו, היו רבים שהתנבאו בסגנון משותף (וכמובן שלא יכולנו לציין את כל השמות, כי אז לא היה נשאר מקום לעצות...), היו גם רבים שהעלו הצעות מקוריות וטיפים מניסיונם האישי, והיו שהביאו בשמם של גדולים וצדיקים. בכל מקרה, מדובר באוסף פנינים יקרים שמוטב לאוספם לכלי אחד, לטובת כל מבקשי ה'. ובזאת נקרא שוב לכל מי שמבקש לזכות את רבים בעצה ותבונה בנושא הגישמאק, מוזמן לעשות זאת במס' המופיע במודעה הייעודית, ואי"ה נשלב את הדברים בפרקים הבאים בסדרה קצרה ויקרה זו.

והיה אם בחור או אברך אחד, בכל מקום שהוא, יקח מן הרעיונות המוצעים ויתקדם עמם בדרך אהבת תורתו, והיה זה שכרנו - שכרכם...

תשובות רבות עמדו על חשיבות הקדשת החלק הראשון של הסדר ללימוד רצוף, שעל ידי כך - כל ההמשך נראה אחרת לגמרי. כך השאיר לנו הבה"ח חנוך גינזבורג, בשם הגאון הגדול רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל: שיתחיל ללמוד כמה שיכול, אפילו כמה דקות. אח"כ ירגיש ממילא את מתיקות התורה. ואף הוסיף ווארט

חסידים על הכתוב בפרשת בשלח (ועוד משיבים הביאו את האמרה הזו): "ויבאו מרתה... ולא יכלו לשתות מים כי מרים הם.. ויורהו ה' עץ וישלך אל המים", והלא דרשו חז"ל - אין מים אלא תורה. באה אפוא התורה ומרמזת כאן, שאם אינך יכול לשתות את מי התורה כי הם מרים לך, קח עצה, "וישלך אל המים" תשליך עצמך אל מעיינות התורה ותתחיל ללמוד בכוח ואז תרגיש בהמשך "וימתקו המים". וכך גם הוסיף בשם החזו"א שכותב באגרת מ"ד, שכל העמל של החכם אינו אלא בתחילתו, אבל אחרי שהוא עמל ללמוד את התורה, קנה אהבת התורה ומתאוה ללמוד בה...

כך גם אומר לנו הבה"ח יהודה אייזן, ובסגנונות דומים אמרו עוד כמה וכמה (בעילום שם) כי העצה המועילה בזה הוא להקדיש את עשרת או חמשת או חמש עשרה הדקות הראשונות של הסדר ללימוד ברצף ותענית דיבור, ומכאן ואילך הכל ילך בקלות רבה הרבה יותר.

הבה"ח שמואל גולשבסקי מיישבת תורת זאב, ממליץ לכל מי שרוצה להגיע למתיקות אמתית בלימוד להגיע לסדר באופן קבוע חמש דקות לפני הזמן, ודווקא ההקרבה הקטנה הזו מצידו - תגרום לו לגישמאק עצום.

יקנה לו את מתיקות הלימוד. ובסדר הכנה - יכין את הלימוד של מחר עם המפרשים וכשיגיע לשיעור, כבר יהיה מוכן וישלוט בחומר וזה יתן לו גישמאק...

הבה"ח משה חיים זהבי ממודיעין עילית מעניק לנו שלושה כללים יסודיים בדרך שלו לגישמאק בלימוד: א. ללמוד בצורה ברורה ובהירה. ב. ללמוד בצורה ובסגנון שהוא אוהב. ג. ככל שפחות יתעניין בהבלי העולם, עיתונים וכדו', כך יהיה לו הרבה יותר טעם בלימוד, כי זה החיים שלו וזה כל העולם שלו.

הבה"ח יהושע, מספר לנו על הדרך שלו לגישמאק, וממליץ לכולם לעשות כך: ללמוד מסכת קטנה מחוץ לנלמד בסדרי הישיבה. שיקח לעצמו פרויקט צדדי קטן, באופן קבוע דף או שניים ליום, וכשיחשוב ע"כ שהולך לסיים בסוף הזמן מסכת שלמה - זה יתן לו גישמאק כל יום וישפיע באופן כללי על כל הלימוד שלו.

וזהו רק הקמצוץ הראשון, כאמור. בפעם הבאה נמשיך להביא בפניכם עוד ועוד מן העצות והדרכים שהשארתם לנו בקו.

בדומה לזה משתף אותנו הבה"ח שלמה המאירי מירושלים מניסיונו האישי, שמי שמרגיש קושי בלימוד, יתחיל ללמוד כרבע שעה מה שליבו חפץ, תנ"ך עם מלבים, משניות, ואפי' שנים מקרא ואח"כ יתחיל ללמוד, וכך כשהוא כבר בתוך ה'שוונג' - יתחבר וימצא טעם מתיקות בתורה.

הבה"ח חיים הכהן אשר מאלעד מחדד, כי כל מי שלומד כשקשה לו, ומתחיל ללא גישמאק, אזי אח"כ כשכבר יגיע בע"ה הגישמאק - הוא מקבל שכרו כפול מן השמים, ומקבל שכר כאילו כל הלימוד היה קשה עליו, וזה לבד בכוחו להביא את הגישמאק בלימוד... הוא מוסיף עוד עצה, שאם תיקח את הלימוד כפרויקט, ולא תיגש אליו כחובה בעלמא, בוודאי תגיע מהר יותר אל הגישמאק. העצה השלישית שהוא נותן לנו הוא להיות גורר ולא נגרר, כי אז המתקנות גדולה בהרבה.

הבה"ח אבי כהן מחלק את העצות בין סדר א' לסדר הכנה: בסדר א', אחרי שכבר כתב את המפרשים ששמע בשיעור, יפתח את ספרי המפרשים ויראה בתוכם איך הסבירו, ויקרא בלשונם הזהב, וכך יתרגל להבין את המפרשים לבד והסיפוק הזה בוודאי

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

**התקשר
כבר היום:**

ופעם עשיתי כן בעצמי, שלמדתי פרק "איזהו נשך" בחברותא

המשך מעמוד 9

יכול ללמוד בצורה כזו, ולמד את התוספות מיד בתחילה, ושם לב לאחר שנים רבות שנשאר אצלו הבדל, שאותן המסכתות שלמד בתחילה רק עם פירוש רש"י, נקלטו בשכלו יותר, והוא זוכר אותן בבחירות יותר משאר המסכתות. ופעם עשיתי כן בעצמי, שלמדתי פרק "איזהו נשך" בחברותא, ובפעם הראשונה והשנייה למדנו רק גמרא עם רש"י עד סוף הסוגיא, ואחר כך חזרנו פעם שלישית ורביעית עם תוספות, וקיבלנו בהירות גדולה מאוד, שכל פרק איזהו נשך היה ברור כמונח בקופסא. ובחזרה הרביעית, שכבר יש בהירות בסוגיא, אפשר ללמוד גם באחד מספרי הראשונים, וכגון פסקי הרא"ש שהוא חזרה קלה על עיקרי הגמרא עם רש"י ותוספות, ובנימוקי יוסף יש גם תוספת דברים ומביא מעוד ראשונים, וכן בחידושי הריטב"א והר"ן על הרי"ף"

(מרן הגרי"ג אדלשטיין שליט"א)

הבה נשאל את עצמנו: מי מאושר ושמח יותר? מי שזוכר כאן ווארט או שם פירוש, או מי שזוכר את מה שלמד בעמל באופן בהיר, דף ועוד דף מצטרף למסכתות שלימות שקלא וטריא, כולל רש"י ותוספות, ודברי הראשונים והאחרונים בהבנת הסוגיא?

שמחה גדולה מן ההרגשה ש"הסוגיא הזו כבר קנויה לי", שלאחר כל העיון והחזרות היא כבר 'שלו' בקנין חזרה.

הגה"צ רבי בן ציון במברגר זצ"ל אמר לי שכן ידוע בכל החכמות שבעולם, מי שצריך ללמוד איזה מקצוע או דברים שיש בהם חשבונות וידיעות, לא שייך שיקלוט בבת אחת את כל הפרטים, אלא בתחילה צריך לעבור על הענין בצורה קלה, ולמחרת כשכבר יודע חלק מן הפרטים, חוזר ומבין את שאר פרטי הענין. וכך היא המציאות שיש דברים שמובנים רק לאחר כמה חזרות, ואפילו בלימוד פשוט של משניות עם הברטנורא, לפעמים לא מבינים הכל בפעם הראשונה, וצריכים לחזור כמה פעמים כדי להבין את כל החשבונות ובהירות, ומרן הרב מפוניבז' זצ"ל אמר פעם בפתחת הזמן כי ארבעת הפעמים הראשונות של הלימוד, אינם בגדר חזרה אלא הבנה, מפני שהחזרות האלו מוסיפות לעצם הבנת הענין."

"ראיתי שהובא ממרן הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל שהיה לומד בתחילה את הגמרא עם רש"י כמה פעמים, ורק לאחר שלמד את כל הענין, וחזר עליו כמה פעמים, אז היה לומד גם את התוספות, והעיד על עצמו כי היו מסכתות שלא היה

היו אף פעמים, שהוא לא היה יכול לעצור בעד פרץ הרגשות, והשמחה עלתה על גדותיה באמצעות ריקוד נלהב עם החברותא, ליד הסטנדר והגמרא הפתוחה בסוגיה שבה התחזרה להם ההבנה

ה'גישמאק' בלימוד של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל

היו אף פעמים - אם כי נדירות - שהוא לא היה יכול לעצור בעד פרץ הרגשות, והשמחה עלתה על גדותיה באמצעות ריקוד נלהב עם החברותא, ליד הסטנדר והגמרא הפתוחה בסוגיה שבה התחזרה להם ההבנה כברק והצלחה לסחוף אותם במשך רגעים אחדים לשירה של "תורת ה' תמימה משיבת נפש".

ריקוד בעיצומו של 'סדר'

על ריקוד כעין זה באחד מהיכלי הישיבות הקדושות היה ר' שמשון מספר: דודו הגאון רבי נח וינברג זצ"ל היה פוקד מעת לעת את "ישיבת הנגב" שבנתיבות הדרומית בשנותיה הראשונות, שוהה בה ימים אחדים ומשפיע מהודו על תלמידיה המבקשים - בטובת עינו של ראש הישיבה הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל, שדאג להטעים את תלמידיו מזיו חכמתם של תלמידי חכמים שונים בהזמינו אותם לשהות בישיבה ולהשמיע משיעוריהם.

ויהי היום, ועיצומו של סדר א' היה זה בהיכל הישיבה, כאשר התקשה ר' נח בדרך לימודו בהבנת דברי הרמב"ם בהלכה מסוימת, וככל שהעמיק עינו לא מצא פתרון לקושיה. עבר אפוא מבחור לבחור, הציע את הקושיה ונלאו הלומדים למצוא לה יישוב. ניגש ר' נח אל הבימה, הכה עליה בחזקה והשמיע את קושייתו באוזני כל התלמידים. בית המדרש הפך כמקרה, זה אומר בכה וזה אומר בכה אך לכלל פתרון הולם לא הגיעו.

חלפה כמחצית השעה, ורבי נח ניגש בשנית אל הבימה. שוב הכה עליה בחזקה, אלא שבזאת הפעם הכריז בעיניים נוצצות: "רבותי, יש לי תירוץ". ופרש אותו בפניהם בטוב טעם, ומשסיים - הושיט יד לבחור שלצדו, וזה לבחור נוסף, ופצחו הכל בריקוד של שמחה. יש תירוץ לקושיה!

ראש הישיבה רבי יששכר יושב בחדרו, והנה עולה באוזניו קול

בשיחותיו היה מציג שאלה: מהי הפסגה בעבודת ה' שאליה צריך לשאוף ולהגיע, והיה אומר כי הדרגה הגבוהה ביותר היא זו שלימוד התורה יהיה אצלנו מקור להנאה ותענוג, ונחוש בה 'גישמאק' וטעם כמו - להבדיל - שעשוע או דבר מהנה, כקריאה מענגת בספר מתח, שיכולות לחלוף עלינו שעות מרובות ביעף בלי שנרגיש בזמן החולף והוא נדמה לנו כרגע. כך צריכה להיראות הדבקות שלנו בתורה, וכך היה אצל כל גדולי ישראל.

הטעם וההנאה בלימוד, אפוא, הם חלק מוכרח ובלתי נפרד מן הלימוד עצמו, ולא לחינם קבעו חז"ל ברכת "והערב נא" דווקא על דברי תורה ולא בשאר ברכת המצוות. כי על כן בלי הנאה ותענוג אי אפשר לקיים את עיקר החובה של לימוד תמידי ובלי הפסק, הנלמד מהכתוב "והגית בו יומם ולילה". זוהי גם אמת המידה - לדבריו - לדעת מתי ניתן להמשיך הלאה לסוגיה הבאה, ועד כמה יש להתעכב בהבנת הדברים. כאשר בחור או אברך הגיעו כבר למצב שהסוגיה "מאירה", שדבריה הם תענוג עילאי בעיניהם, אז יוכלו לדעת שהם הגיעו ל'נשמת הסוגיה' ותכליתה, וניתן להמשיך הלאה. אך אם הסוגיה עדיין מעורפלת במוחם, והחזרה על דברי התוספות נעשית בקושי ו'לשם שמים' בלבד - ידעו נאמנה כי עדיין לא זכו לגעת בנשמת הסוגיה. התענוג והחכמה הם דבר אחד, שלעולם לא יפרדו זה מזה.

והיה זה אחד מן המאפיינים הבולטים של דרך לימודו, שהיה מלא שמחה ותענוג עילאי. בפרט כאשר התחדש לו דבר מה בתלמודו היתה שמחתו פורצת ועולה על גדותיה. כשהיה לומד ביחידות, יכלו חדי עין להבחין באושר האופף אותו, על ידי תנועות שונות שהעידו על הפנימיות העשירה ברגשות, אולם כאשר היה זה בשיעור או אף בלימוד בחברותא, מצאה השמחה ביטויים בולטים, וכשהאירה הסוגיה באור יקר וזכה להגיע לדרך הבנה - כל הסביבה התרוממה יחד עמו בשירת התורה.

השירה המהדהד למרחוק. לשמחה מה זו עושה בעיצומו של סדר א' עמד ותהה, וניגש לבדוק מה אירע. בהיכנסו לבית המדרש הופתע לראות את המחולות, ולשאלתו מה ראו על ככה סיפר לו ר' נח על הקושיה שהטרידה חצי שעה וטרדה את המוח, ואף את התירוץ שנמצא לבסוף. מיד אמר ר' יששכר תירוץ נוסף והצטרף אף הוא אל מעגלי הרוקדים, "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי".

"ואני מקנא באלו שזכו להיות שם באותה שעה בתוך מעגלי הרוקדים", סיים ר' שמשון זצ"ל את הסיפור. קנאה באלו שנתנו ביטוי מובהק לכך שהתורה - תורת חיים היא העומדת במרכז ההווה ובפסגת השאיפות.

הכוח היחיד המשבר חומות בצורות

אך לא רק עם בני ישיבה צעירים נהג כך, כי אם גם עם אנשים באים בימים, שהשנים החולפות הצליחו להכניס בקרבם מחשבות נוגות של ייאוש וחוסר אמון ביכולתם לצמוח ולגדול בתורה, ברוב האפשרויות והזמן העומדים לרשותם. הנושא הזה בער בעצמותיו כאשר, מתוך הנחה שרק לימוד התורה מסוגל לרומם ולשנות את המהות לחלוטין, מה שאין בכוח קיום שאר המצוות לבדן - גם כי עוסקים בהן מבוקר ועד ערב. כוח התורה - ידע - הוא היחיד שביכולתו לבקוע חומות בצורות ולחולל פלאים בכל אדם ובכל מקום, מנער ועד זקן.

פעמים רבות עמד על כך שהתפיסה היחידה של רוחניות המסוגלת להתקיים באמריקה השקועה מכף רגל ועד ראש ומבוססת בעומק מדמנת החומריות - יש רק לתורה. דברי תורה אינם מקבלין טומאה ומשפיעים בכל מקום. זו גם הסיבה לדעתו שאם כי אמת הדבר שצדיקים נשגבים מצויים כיום פחות ביחס לעבר, בשל קלקול הדור והשפעתו על הסביבה, הרי שתלמידי חכמים יש רבים ב"ה. משום שהדבר היחיד שהסביבה אינה יכולה לפגוע בו זה תורה.

כיוצא בזה היה מספר על "הרבה מקומות" שהוא מסתובב בהם (להשמייע מדברותיו ולהשיב לב ישראל לאבינו שבשמים), שבהם הוא נתקל לעיתים קרובות בשאלות שמפנים אליו בענייני אמונה. "ובכן" - אמר - "אני נוהג להקדים ולומר לשואלים: 'תבואו לישיבה ואענה לכם. ברחוב, אני לא מסביר!' ואמנם, גם במקרים קשים של אנשים שלא הצליחו במסגרות הרגילות לשוב בתשובה, למרות השתתפותם בכנסים ובהרצאות, היה ר' שמשון מצליח באמצעות לימוד עיוני של שעה-שעתיים במסכת ברכות וכיו"ב, לחולל בהם את הבלתי ייאמן. הוא לא הסכים להידרש לשאלותיהם ולספקותיהם עד לאחר שקבעו יחדיו לימוד בעיון, והמאור שבתורה - החזירם למוטב. לרוב, שוב לא הטרידו אותם השאלות, והלבטים פסקו לייסר את מצפונם.

העיקר זה הדף גמרא

כך נענה פעם לבקשתו של יהודי קשיש, בעל בית כבן שמונים,

וקבע עמו לימוד בחברותא. אותו יהודי - לפי מושגיו - ביקש שהלימוד המשותף יהיה בספרי הלכה, אבל ר' שמשון סירב ועמד על כך שהם ילמדו בצוותא דוקא גמרא. לאחר מכן, תיאר בערגה: "הייתם צריכים לשמוע כיצד יהודי בן שמונים שמנגן את המילים 'לימא מתניתין דלא כבן ננס'..."

לפלוני שנועץ בו על דרכי עבודת ה' אמר כי בעבר הרחוב היה טהור יותר, וממילא גם לאנשים פשוטים היתה אחיזה חזקה ברוחניות, אולם במצב של הדורות האחרונים צריך לדעת העיקר זה הדף גמרא.

'אופרוף' על הסיום

בערב שבת אחד פנה לאחד מבני הקהילה וביקש ממנו ללכת למכולת ולרכוש כמות הגונה של סוכריות. "יש כאן מחר אופרוף", סיפור לו. הלה אומנם לא ידע למי שי בקהילה 'אופרוף' והתפלא על הבקשה, אבל עשה כמצות הרב. למחרת, נודע הדבר. אחד האברכים זכה באותו שבוע לסיים את הש"ס, והרב שידע על כך ביקש להיערך בהתאם. הוא הסתובב בינות לספסלים וחילק לכל אחד כמות של סוכריות, כדי שבסיום העלייה יזרקו על האברך כמנהג חתנים. בנוסף פתח בשירה שסחפה את כל הקהל, והם ניגשו בזה אחר זה לאחל 'מזל טוב' לבעל השמחה, וההתרגשות שעלתה לשיאים הדביקה את כל הציבור באהבת התורה ובכבודה. באופנים כאלה ועוד רבים כיוצא בהם, טבע הרב בתוככי הקהילה מושגים נעלים של שאיפות גדלות בתורה, כעידוד ומנוף רב עצמה להידמות לחכמי התורה ועמליה המוסיפים ומשלימים ידיעותיהם ומושגיהם בים התלמוד שאין לו סוף ותכלית.

כך מסוגל היה בפשטות לקדם פני אברך בן עליה צעיר שזה עתה בא להתגורר בקהילה, ולדבר אודותיו ברבים דברי שבח חכמים השמחים על בואו כמוצא שלל רב. "הנה אחד שעתיד להיות תלמיד חכם!" וצעירי הצאן - וגם בוגריו - שמעו והפנימו אל תוכם והוסיפו חיל בשקידת התורה ובמאמציהם להתעלות בדרגתם עוד ועוד.

(מתוך ואוהביו כצאת השמש בגבורתו)

למה שגם אחרים
לא ילמדו מהנסיון שלך?

גישמאק בדרך שלי

מבצע הפרסים הגדול של מוקד 'גישמאק'

מוקד 'גישמאק בלימוד' ממשיך במבצע ההשקה המיוחד לבני הישיבות. מתקשרים למוקד, ומקליטים הודעה בה אתם מספרים על רעיונות ועצות שפיתחתם או שמעתם כדי להגיע ל'גישמאק' בלימוד הגמרא

הרעיונות הנבחרים ישמשו אותנו לזיכוי הרבים

בין משאירי ההודעות תיערך אי"ה בחודש אב, הגרלה על פרסים יקרי ערך

פרס ראשון: סט משנה ברורה מהדורת 'דרשו'
פרס שני: 10 זוכים בכרך מהספר 'לקראת שבת'

התקשרו כבר עכשיו, והשאירו הודעתכם,

עם כתובת או טלפון ליצירת קשר

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)